

Prof. dr. Miguel De Jonckheere, Decaan van de faculteit Recht en Criminologie nodigt u vriendelijk uit op de openbare verdediging tot het behalen van de academische graad van

DOCTOR IN DE RECHTEN

van mevrouw Sarah El Amouri

die zal plaatsvinden op

Vrijdag 25 oktober 2024 om 17:30 uur
In Auditorium I.0.02

In gebouw I van de Vrije Universiteit Brussel, Pleinlaan 2 – 1050 Etterbeek

HALTING AID IN THE SHADE:

A plea for mandatory home state regulation of private business activities in or pertaining to illegally occupied territories in light of the duty of non-assistance

PROMOTOR

Prof. dr. Stefaan Smis
Vrije Universiteit Brussel

EXAMENCOMMISSIE

Prof. dr. Ann Pauwels - voorzitter
Vrije Universiteit Brussel, KU Leuven
Prof. dr. Ezéchiél Amani Cirimwami
Vrije Universiteit Brussel, Université de Kinshasa
Prof. dr. Erik Franckx
Vrije Universiteit Brussel
Prof. dr. Anne Lagerwall
Université libre de Bruxelles
Prof. dr. Liliana Lizarazo Rodriguez
Vrije Universiteit Brussel
Prof. dr. Marco Longobardo
University of Westminster
Prof. dr. Cedric Ryngaert
Universiteit Utrecht

Na afloop bent u van harte welkom op de receptie. Hiervoor is [registreren noodzakelijk](#) vóór 18 oktober 2024 11 uur.

Een plan van de campus kan u [hier](#) vinden. Indien u met de auto komt, kan u op voorhand uw nummerplaat [online](#) registreren voor eenvoudige toegang tot de parking onder gebouw I. Neem hiervoor toegang 6 langs de Triomfplan – N206.

Samenvatting

Dit doctoraatsonderzoek start van de vaststelling dat ondernemingen via activiteiten in illegaal bezette gebieden een belangrijke rol spelen bij de instandhouding van illegale bezettingen. Deze houden nauw verband met ernstige schendingen van verschillende *jus cogens* normen die de integriteit van de internationale rechtsorde waarborgen. In zijn huidige vorm biedt het internationaal recht echter weinig mogelijkheden om private bedrijven juridisch aansprakelijk te stellen voor hun potentieel nefaste activiteiten in of met betrekking tot illegaal bezette gebieden. Dit draagt bij tot de creatie van een juridisch vacuüm in de bescherming van de lokale bevolking onder illegale bezetting en zet de deur open voor bedrijven om voordeel te halen uit genormaliseerde schendingen van het dwingende internationaal recht, waardoor de integriteit van de internationale rechtsorde mogelijks in het gedrang komt.

Verschiede gespecialiseerde takken van het internationaal recht, zoals mensenrechten, internationaal humanitair recht, internationaal milieurecht en internationaal zeerecht, worstelen met vergelijkbare juridische vraagstukken over hoe om te gaan met de potentieel nefaste gevolgen van transnationale activiteiten van private ondernemingen en experimenteren met de optie om zulke activiteiten indirect te reguleren door positieve due diligence-verplichtingen op te leggen aan de staten waarvan bedrijven de nationaliteit bezitten. Geïnspireerd door deze opkomende trend om transnationaal gedrag van ondernemingen indirect te reguleren door thuisstaten via due diligence, is het centrale doel van dit doctoraat om na te gaan of de bevindingen over deze reguleringstechniek in de hierboven genoemde takken van het internationaal recht *mutatis mutandis* kunnen worden vertaald naar de context van het regime van verzwaarde aansprakelijkheid in geval van ernstige schendingen van *jus cogens* – meer in het bijzonder, de verplichting tot niet-bijstand – gelet op hun substantiële gelijkheid met het centrale onderzoeksvraagstuk van dit doctoraat.

Dit doctoraat onderzoekt dus of de gewoonterechtelijke verplichting tot niet-bijstand – waarvan de contouren momenteel nog niet duidelijk zijn uitgekristalliseerd – ook een positieve, due diligence component zou kunnen bevatten. Deze bijkomende component zou de thuisstaten ook verplichten om alle nodige maatregelen op nationaal niveau te nemen om ervoor te zorgen dat ondernemingen van hun nationaliteit geen hulp of bijstand verlenen aan de instandhouding van illegale bezettingen door economische activiteiten te onderhouden in of met betrekking tot illegaal bezette gebieden. Verder bevat dit project ook een grondige analyse van hoe de in dit onderzoek voorgestelde positieve component van de gewoonterechtelijke verplichting tot niet-bijstand kan worden geoperationaliseerd in de praktijk op basis van nationale maatregelen, waardoor activiteiten van ondernemingen in of met betrekking tot illegaal bezette gebieden indirect worden gereguleerd door tussenkomst van de thuisstaat.

Door deze nieuwe, positieve lezing van de verplichting tot niet-bijstand te introduceren, wil dit doctoraat een bijkomende, innovatieve juridische weg bieden die – in aanvulling op ontwikkelingen in andere takken van het internationaal recht, zoals internationale mensenrechten en het internationaal humanitair recht – bijdraagt aan de totstandkoming van een alomvattend juridisch kader dat staten en bevoegde internationale organisaties dwingt om private activiteiten in of met betrekking tot illegaal bezette gebieden aan te pakken en concrete richtlijnen te geven aan beleidsmakers, rechtsbeoefenaars en bedrijven over hoe om te gaan met de implicaties van deze verplichting in de praktijk.